

Zbigniew Cichoń

Konstytucja Unii Europejskiej : jedna czy dwie Europy? : rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej

---

Palestra 48/11-12(551-552), 238-239

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KONSTYTUCJA UNII EUROPEJSKIEJ. JEDNA CZY DWIE EUROPY? ROLA KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO W PROCESIE INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

W dniach 12–13 września br. w Przegorzalach odbyła się Międzynarodowa Konferencja zorganizowana pod patronatem kardynała Franciszka Macharskiego przez Papieską Akademię Teologiczną, Fundację im. Roberta Schumana w Luksemburgu, Komisję Episkopatów Wspólnoty Europejskiej, Fundację Konrada Adenauera, Wydawnictwo „Wokół nas” w Gliwicach.

Konferencja właściwie ześrodkowała się wokół Konstytucji Unii Europejskiej, nad którą pracuje Konwent.

W pierwszym dniu powitał zebranych zgromadzonych w Przegorzalach k. Krakowa w Instytucie Polonijnym Uniwersytetu Jagiellońskiego rektor Papieskiej Akademii Teologicznej bp. Tadeusz Pieronek.

Następnie głos zabrał prezydent Aleksander Kwaśniewski, który mówił o niezaprzeczalnej roli chrześcijaństwa w ukształtowaniu Europy. Prezydent podkreślił, iż powinno to znaleźć odzwierciedlenie w przyszłej Konstytucji Europy i stwierdził, że odwołanie się do chrześcijańskich korzeni Europy nie może przecież w żadnej mierze dotyczyć tych, którzy są agnostykami lub ateistami. Prezydent przypomniał też rolę Ojca Świętego w procesie integracji Europy, a zwłaszcza jego postawę w kwestii przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, która w decydującym stopniu przyczyniła się do wyniku referendum, w którym Polacy poparli przystąpienie Polski do Unii Europejskiej.

Przed południem głos zabrali abp. Angelo Scola – patriarcha Wenecji, znany publicysta i historyk prof. Norman Davies i prof. Danuta Hübner. Zastanawiali się w swoich wystąpieniach nad tym, czy po rozszerzeniu powstaną kolejne podziały w Europie. Kard. Paul Poupard – Przewodniczący Papieskiej Rady do spraw Kultury mówił o Kościele i kulturze w Nowej Europie, a prof. R. Buttiglione – minister spraw europejskich w rządzie Włoch, o wkładzie polskiej kultury do dziedzictwa europejskiego.

Prof. Jerzy Buzek – były premier RP, Elmar Brok – deputowany do Parlamentu Europejskiego omówili projekt konstytucji europejskiej.

Szczególnie interesujący był drugi dzień obrad, kiedy głos zabrał Helmut Kohl, aby wraz ze swym przyjacielem Władysławem Bartoszewskim opowiedzieć o początkach kształtowania się Unii i o jej perspektywach. Były kanclerz Niemiec mówił, że kiedy powstawała idea zjednoczenia państw europejskich, jego współpracownicy wyrażali swe obawy, że rozpozycynają coś, czego nigdy przedtem nie robili, że nie mogą przewidzieć, jakie będą skutki realizacji tej idei. H. Kohl mówił im, że on też nie jest w stanie przewidzieć finiszu, ale wierzy, że Duch Św. natchnie inicjatorów, aby to dzieło przeprowadzić. Mówił też o tym, że problemy, którymi żyją starsze pokolenia, dla młodych już nie istnieją. Oni po prostu podróżują między państwami Europy, kształcą się, zdobywają przygotowanie zawodowe i uczestniczą w inicjatywach kulturalnych nie zastanawiając się nawet, czemu takie możliwości są wdzięczają. Dla nich Europa jest już Europą bez granic. Były Kanclerz Niemiec podkreślił też rolę małych państw w Unii Europejskiej i zasadę solidaryzmu, wskazując na Luksemburg, jako małe państwo, którego głos przecież jest wiele bardziej ważki, niż wynikałoby to z jego potencjału ekonomicznego czy liczby ludności.

Jacques Santer, deputowany do Parlamentu Europejskiego, omówił znaczenie Parlamentu przed i po rozszerzeniu Unii Europejskiej wskazując na jego zwiększającą się rolę. Prof. Hans-Gert Pötering Przewodniczący frakcji EPO-ED w Parlamencie Europejskim mówił na temat „Nasza wspólna przyszłość w Unii Europejskiej – wartości, demokracja, odpowiedzialność”.

Zastrzegł, że dzięki dość licznemu udziałowi chrześcijan w Parlamencie udaje im się wywierać duży wpływ na kształt wielu dokumentów. Pani prof. Irena Lipowicz – ambasador Polski w Wiedniu dokonała bardzo taktownej, ale totalnej krytyki preambuły do traktatu konstytucyjnego. Analizując słowo po słowie, porównywała ten dokument z wielką historią chrześcijaństwa w Europie, które pierwsze np. tworzyło struktury demokracji w klasztorach średniowiecznych, wniosło pojęcie godności człowieka etc. Wskazała ona, że Oświecenie nie było bynajmniej najważniejszym okresem w historii Europy, jakby to chcieli postrzegać niektórzy autorzy preambuły, nie dostrzegając, że okres ten to czas absolutyzmu. Prof. Irena Lipowicz stwierdziła, że pominięcie w preambule Konstytucji Europy chrześcijańskich korzeni Europy stanowi rozmijanie się z prawdą. Podobnie jak wcześniej Tadeusz Mazowiecki, tak i Prof. Lipowicz odwołała się do preambuły Polskiej Konstytucji z 1997 r., w której osiągnięto *consensus* między zwolennikami i przeciwnikami *invocatio Dei* w ten sposób, iż odwołano się do Boga jako źródła prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna w przekonaniu jednych obywateli jak i też wspomniano o tych obywatelach, którzy nie podzielają tej wiary i wywodzą te wartości z innych źródeł.

Podobny *consensus* powinien być osiągnięty przy formułowaniu Konstytucji Unii Europejskiej i polskie rozwiązanie może być dobrym przykładem osiągnięcia takiego *consensusu*.

Konferencję podsumował arcybiskup prof. Henryk Muszyński, metropolita gnieźnieński, wskazując na potrzebę uwzględniania w procesie tworzenia Konstytucji zjednoczonej Europy prawdy historycznej, poszanowania tradycji i kultury narodów tworzących Europę i dialogu, w którym powinno się unikać zarówno postawy laicyzmu ideologicznego jak i fundamentalizmu religijnego. Służyć temu powinno podejmowanie działalności publicznej przez ludzi wierzących, czego przykładem byli uczestniczący w konferencji przedstawiciele Europejskiej Partii Ludowej Parlamentu Europejskiego, skupiającej w sobie przedstawiciele chrześcijańskich, między innymi CDU, która wydała przecież tak ważną postać w Europie XX wieku jak kanclerz H. Kohl. Wszyscy podkreślali, że od tego, jacy politycy będą zasiadać w Parlamencie Europejskim, zależy przyszłość Europy.

Dla nas prawników ważne i interesujące jest, iż w przyszłej Konstytucji Unii Europejskiej prawa człowieka zawarte w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka Rady Europy uzyskają dodatkową gwarancję ich przestrzegania w teźże konstytucji, a także przez przystąpienie Unii Europejskiej do Rady Europy.

Zbigniew Cichoń

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA PODMIOTÓW ZBIOROWYCH GDAŃSK-JASTRZĘBIA GÓRA, 12–14 PAŹDZIERNIKA 2003 R.

W dniach od 12 do 14 października w Gdańsku oraz w Jastrzębiej Górze odbyła się, zorganizowana przez Prokuraturę Apelacyjną w Gdańsku oraz Katedrę Prawa Karnego Procesowego i Kryminologii Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, konferencja naukowa nt. „Odpowiedzialność karna podmiotów zbiorowych”.

Uroczyste otwarcie konferencji nastąpiło w auli Wydziału Prawa Uniwersytetu Gdańskiego. Zgromadzonych gości oraz uczestników powitali dziekan Wydziału Prawa prof. dr hab. Michał Płachta oraz Prokurator Apelacyjny w Gdańsku Janusz Kaczmarek. Uroczystość zaszczycił też swoją obecnością Minister Sprawiedliwości Grzegorz Kurczuk. Następnie re-